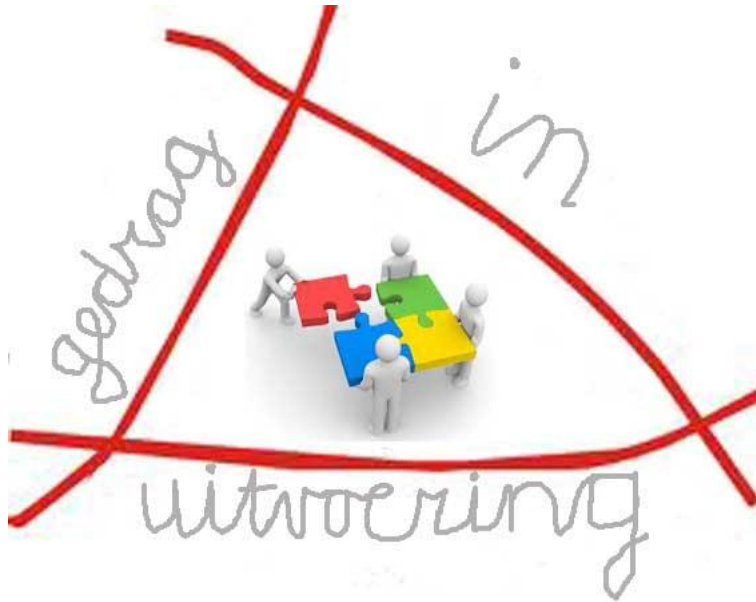

Gedragprotocol De Ontdekking

**Voor leraren en
ouders**

Dit is informatie voor alle medewerkers en ouders! Iedereen wordt geacht hiermee bekend te zijn en er naar te handelen!

Inleiding Gedragsprotocol De Ontdekking

Leerlingen, medewerkers, ouders en bezoekers van De Ontdekking willen zich graag welkom en veilig voelen in onze school en in de klas. Om dit te realiseren verwachten wij van iedereen in onze school eigen verantwoordelijkheid in gedrag.

Het is een afspraak dat wanneer iedereen de regels kent, ook iedereen ze kan uitvoeren. We houden rekening met iemand die een regel niet kan uitvoeren (bijv. bij een handicap of stoornis). Waarom dat zo is en de duur hiervan bespreken we van tevoren en we helpen diegene in zo'n situatie.

Leerkrachten bespreken en oefenen met kinderen uitgebreid de regels en herhalen de regels, voordat een activiteit aanvangt. Als kinderen dan weten wat de regels zijn, hoeven deze door de leerkracht niet blijvend herhaald te worden en kunnen we elkaar (kinderen en medewerkers) er aan herinneren als iemand deze vergeet. Leerkrachten leven ook gedrag voor zodat kinderen een goed voorbeeld hebben. Op deze manier kunnen we kinderen bekrachtigen in gewenst gedrag. Als we toch te vaak moeten waarschuwen dan gelden er vaste consequenties (passend bij leeftijden van kinderen).

De schoolregels kennen alle kinderen, leerkrachten en overblijfkraften. Van ouders verwachten wij dat ze deze regels jaarlijks lezen, bespreken met hun kind(eren) en ondersteuning bieden in het naleven van de regels. De leerkrachten bespreken jaarlijks, tijdens de informatieavond de regels met ouders. De regels en het gedragsprotocol worden ook vermeld op de website van de school, zodat ouders ervan op de hoogte zijn en de consequenties kennen.

Wij gaan er van uit dat kinderen altijd goede bedoelingen hebben, maar vaak (nog) niet de juiste vaardigheden geleerd hebben, als zij ongewenst gedrag laten zien. Daarom vinden we het belangrijk om vooral eerst gedrag aan te leren, door voor te doen of het samen te doen en dit te benoemen in concreet uitvoerbaar gedrag. We geven kinderen een kans om gedrag te oefenen en het te leren toepassen in diverse situaties. Wanneer kinderen grensoverschrijdend gedrag hebben getoond, helpen we ze om dit te herstellen met een passende actie. Wanneer dat onvoldoende effect heeft, stappen we over op disciplinaire maatregelen.

Met deze werkwijze willen wij realiseren dat iedereen binnen de school zich veilig voelt. En iedereen weet welke verantwoordelijkheid hij heeft of volgens welke regels van een ieder verwacht wordt zich hiernaar te gedragen.

Het gedragsprotocol bestaat uit een gedragscode, pedagogische uitgangspunten, stappen voor aanleren van gedrag, omgangsregels en een stappenplan voor consequenties bij het niet nakomen van regels en afspraken en een protocol tegen pesten. De omgangsregels zijn opgebouwd rond de visie van Maria Montessori en de uitgangspunten van persoonlijk leiderschap van Stephen Covey.

Inhoud

Inleiding Gedragsprotocol De Ontdekking	2
1. Gedragscode waarop wij regels baseren.....	4
1.1 Pedagogische uitgangspunten	5
1.2 Uitgangspunten voor dagelijkse omgang met elkaar.....	5
1.3 De omgang met leerlingen door leraren, medewerkers en overblijfkrachten	6
2. Deel 1 Preventief: Schoolbrede aanpak van gedrag op De Ontdekking.....	7
2.1 Basisaanpak pedagogisch klimaat	7
2.2 Groepsgerichte aanpak en groepsdynamiek	7
2.3 De ontwikkeling van een groep volgens de theorie van Tuckman	7
2.4 Individuele aanpak en afstemming	8
2.5 Effectieve aanpak van gedrag	9
2.6 Zinvol en functioneel straffen	9
2.7 Bekrachtigen van gewenst gedrag	9
2.8 Communicatie	10
3. Omgangsregels in de school	10
3.1 Algemene regels.....	10
3.2 Groepsregels	10
3.3 Grensoverschrijdend gedrag	10
4. Deel 2 Curatief: Schoolbrede aanpak van gedrag op De Ontdekking	11
4.1 Incidenten en de wettelijke verplichting tot registratie	11
4.2 Stappenplan disciplinaire maatregel Primair	12
4.3 Aanpak in de groep door de leerkracht	12
modelleren (bij grensoverschrijdend) gedrag.....	12
5. Stappenplan disciplinaire maatregel Secundair	14
5.1 Formele aanpak op schoolniveau	14
6. Protocol tegen pesten	16
7. Vertrouwenspersoon bij pesten of omgaan met probleemgedrag.....	Error! Bookmark not defined.
7.1 Herstelrecht.....	18
8. Internet en mobiele telefoon protocol.....	18
9. Hysterie en agressie.....	21
10. Meldcode huiselijk geweld	23
11. Omgaan met een schokkende gebeurtenis.....	25
12. Communicatie- en uitvoeringsplan gedragsprotocol	26
13. Bijlagen bij gedragsprotocol	26

1. Gedragscode waarop wij regels baseren

Voor leerlingen, medewerkers en ouders geldt:

(Covey: "beginnen met het eind in gedachten")

Samen zorgen wij ervoor dat:

- * Iedereen zich veilig voelt.
- * Iedereen mee mag doen.
- * Iedereen erbij hoort.
- * Iedereen zorgvuldig met elkaars- en school eigendommen omgaat.
- * Iedereen minstens één keer per dag lacht.
- * Iedereen open met elkaar in gesprek blijft.

Dat doen we door respect te tonen want:

- * We luisteren naar elkaar ("eerst begrijpen, dan begrepen worden")
- * We maken afspraken over belangrijke dingen met elkaar en met onszelf ("met het eind in gedachten")
- * We spelen en leren met elkaar ("synergie: samen kun je meer dan alleen")
- * We helpen elkaar en komen voor elkaar op ("win-win-denken")
- * We vertellen het altijd aan de juf of meester als een kind wordt gepest ("pro-actief zijn")
- * We zoeken met elkaar een oplossing voor elk probleem en houden elkaar aan afspraken ("doe belangrijke dingen eerst")
- * We houden ons allemaal aan deze regels ("de zaag scherp houden")

Bij pesten betrekken wij alle betrokkenen

de ouders, door over pesten te praten of te melden;

de leerkracht, die pestgedrag in de klas aan de orde stelt;

de pester, door hem/haar op zijn/haar gedrag aan te spreken en consequenties toepassen;

het gepeste kind, door te luisteren naar zijn verhaal en hem serieus te nemen;

zwijgende groep leerlingen, door hen aan het praten te krijgen en stelling te laten nemen.

Onze gezamenlijke waarden zijn

Professionaliteit

Vertrouwen

Plezier

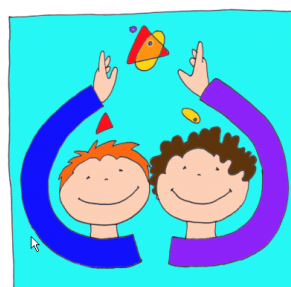
Ontwikkeling

De kernwaarden zijn:

Ontmoeten

Ontplooien

Bovenstaande kaders zijn de basis van waaruit wij ons pedagogisch klimaat hebben uitgewerkt.

1.1 Pedagogische uitgangspunten

In onze school moet iedereen zich veilig voelen en zich kunnen ontwikkelen tot een krachtige persoonlijkheid. Leiderschap is op De Ontdekking het belangrijkste pedagogische uitgangspunt van waaruit wij kinderen begeleiden in hun sociaal emotionele en persoonlijke groei. Daarbij gaan wij uit van talenten van kinderen en leren we kinderen verantwoordelijkheid nemen in verschillende rollen en taken die zij in elke groep kunnen oefenen. Daarnaast wordt kinderen steeds meer geleerd om zich gezamenlijk verantwoordelijk te gedragen voor andere kinderen. Daarmee leren we kinderen zich gedurende de basisschoolperiode bewust te worden van zichzelf en hun sociale rol in hun omgeving. Hiermee stimuleert de school ook actief burgerschap bij kinderen.

1.2 Uitgangspunten voor dagelijkse omgang met elkaar

- Leerlingen, leraren, directie en ouders gaan respectvol met elkaar om: zij doen elkaar geen pijn, hinderen elkaar niet en berokkenen elkaar geen schade. Niemand doet iets wat een ander stoort.
- Gelijke situaties worden gelijk behandeld. Discriminatie wegens godsdienst, politieke gezindheid, ras, geslacht, (seksuele) geaardheid of op welke uitgangspunten dan ook, is niet toegestaan.
- Op school wordt geen (verbaal) geweld gebruikt, wordt niet gepest. Er wordt niet geroddeld en gescholden, er worden geen spullen afgepakt of vernield. Ook wordt niet met geweld bedreigd en vindt er geen afpersing plaats. Er wordt niet mishandeld en geen seksueel geweld gebruikt.
- Op school wordt iedereen met zijn eigen naam aangesproken.
- Iedereen zorgt dat de school er ordelijk en gezellig uitziet. Vanzelfsprekend heeft het personeel daarin een voorbeeldfunctie. Personeelsleden wijzen de kinderen, indien nodig, op de schoolspecifieke gedragsregels.
- Iedereen gaat zorgvuldig om met eigendommen van een ander. Met zorgvuldig wordt bedoeld: dat geleende eigendommen niet met opzet worden misbruikt en ongeschonden worden teruggegeven.
- Het is niet toegestaan de (ICT-)apparatuur binnen de school te gebruiken voor opslag, opvragen en verspreiden van racistisch, discriminerend en/of seksueel getint materiaal.
- Het is niet toegestaan tijdens lessen Facebook of andere, vergelijkbare media te gebruiken.
- Personeel en leerlingen dragen geen kleding of uitingen die aanstootgevend is voor anderen.
- Het inschakelen van de leerkracht wordt niet opgevat als klikken. Vanaf de kleutergroep brengen we kinderen dit al bij: "pesten melden is oke".
- Een medeleerling heeft ook de verantwoordelijkheid om een (pest)probleem bij de leerkracht aan te kaarten. Alle leerlingen zijn immers mede verantwoordelijk voor een goede sfeer in de groep.
- School en gezin halen voordeel uit een goede samenwerking en communicatie. Dit neemt niet weg dat iedere partij moet waken over haar eigen grenzen. Het is niet toegestaan dat ouders naar school komen om eigenhandig een probleem voor hun kind oplossen.
- Bij problemen van pesten nemen de leerkrachten en zo nodig de directie hun verantwoordelijkheid en voeren overleg met betrokkenen en met ouders.
- De inbreng van de ouders zien wij als ervaringsdeskundigen van hun kind, in het aanreiken van informatie, tot het geven van suggesties en tot het ondersteunen van de aanpak van de school.
- Bij grensoverschrijdend gedrag stoppen we met te vaak waarschuwen! De leerkracht geeft grenzen aan en wanneer een leerling zich daarna niet aan afspraken of regels houdt, volgt een gesprek met leerling en ouders en wordt een kort afsprakenblad (gedragsplan) ingevuld door de leerling en de leerkracht. Aan deze afspraken moet een leerling zich houden. Wanneer dit niet gebeurt treedt het secundair stappenplan in werking dat in dit gedragsprotocol vermeld staat.
- De school is niet aansprakelijk voor het zoekraken of beschadigen van persoonlijke spullen die van waarde zijn zoals elektronica, mobiele telefoons, ipads, etc. Niet meenemen van waardevolle spullen naar school is de beste preventie! (zie ook schoolgids bij verzekering).
- Wanneer kinderen (bijvoorbeeld bij dyslexie) genoodzaakt zijn om op school te werken met persoonlijke middelen zoals een laptop, ipad of iets dergelijks, dan draagt de school wel zorg voor het veilig opbergen van deze spullen.
- Wanneer leerlingen waardevolle spullen van de school schade toebrengen of wegnemen en dit bewezen kan worden, dan stelt de school ouders persoonlijk aansprakelijk voor vergoeding van de ontstane schade.

1.3 De omgang met leerlingen door leraren, medewerkers en overblijfkraften

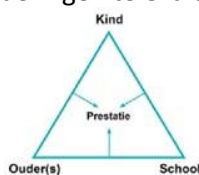
1. Ik neem elk kind serieus; laat ieder in zijn waarde en respecteer eenieder;
2. Ik toon daadwerkelijke belangstelling zowel persoonlijk als op taak gebied;
3. Ik neem meldingen over pesten serieus, onderzoek de melding, onderneem actie volgens gedragsprotocol;
4. Ik maak duidelijke afspraken, kom ze na en houd kinderen hier consequent aan;
5. Ik respecteer de eigendommen van kinderen;
6. Ik ben open en eerlijk, probeer eerst te begrijpen (door vragen stellen) oordeel en waardeer positief;
7. Ik praat onder alle omstandigheden rustig en gebruik correct taalgebruik en toon voorbeeldgedrag;
8. Ik zeg geen negatieve dingen over een kind, zeg niets ongunstigs van een kind in het bijzijn van anderen (en ik bespreek gedrag in termen van waarneembare handelingen);
9. Ik bespreek problemen, misverstanden of moeilijkheden met diegenen die erbij betrokken zijn;
10. Ik sluit een vervelende situatie altijd positief af (stuur een kind niet met een negatief gevoel naar huis);
11. Ik leer van fouten, onenigheid of ruzie en evalueer mijn leerpunten achteraf;
12. Ik zorg voor een veilige, prettige sfeer in de groep, waarbij ik de uitgangspunten van de school realiseer;
13. Ik begroet leerlingen en neem afscheid van hen;
14. Ik stel ouders zo spoedig mogelijk op de hoogte wanneer er zorgen of bijzondere situaties zijn.

2. Deel 1 Preventief: Schoolbrede aanpak van gedrag op De Ontdekking

2.1 Basisaanpak pedagogisch klimaat

1. Schoolbrede aanpak:
eensluitend gedragsprotocol, leerlijnen gekoppeld aan basisaanbod groepsplan gedrag in de klas, afspraken en regels door de gehele school, die voor iedereen bekend zijn en worden nageleefd en waar iedereen elkaar op kan aanspreken. Alle leerkrachten werken volgens het pedagogisch jaarplan en de leerlijn gedrag met hun groep.
2. Preventie:
elke leerling, leerkracht en ouder, kent de regels en weet wat te doen om het fijn en veilig te houden. Er is een gedragsprotocol met een stappenplan, waarbij een duidelijke stappen met consequenties gelden, wanneer regels niet worden nageleefd.
3. Positieve benadering:
we zijn positief naar elkaar en geven elkaar een nieuwe kans, binnen een veilig kader. We werken in alle groepen met de basisaanpak van Maria Montessori en volgens de 7 gewoonten.
4. Planmatige aanpak op basis van data:
preventief werken we aan signaleren van gedrag met de signaleringsmethode SCOL die we twee keer per jaar afnemen, daarnaast observeren wij gedrag in situaties waarin een analyse van gedrag noodzakelijk is. Daarbij wordt op gebied van ongewenst of onacceptabel gedrag gescoord hoe vaak, welk gedrag voorkomt op welke momenten en wat de gevolgen zijn van het gedrag. Wij doen dit om ongewenst gedrag in kaart brengen en een plan maken waarin concrete doelen gesteld kunnen worden voor het ombuigen van probleemgedrag naar meer gewenst gedrag.
5. Ketenaanpak:
de school heeft een duidelijk beleid en werkt hierin samen met de ouders, leerlingen en de andere gebruikers van de brede school. Ook wordt de omgeving regelmatig hierbij betrokken. Bij handelingsgericht werken, neemt de leerkracht initiatief om bij de aanpak van gewenst gedrag, zowel de leerling als de ouders te betrekken bij een plan van aanpak en zowel actiepunten voor thuis als voor de leerling en op school te formuleren en noteren in het plan. Tevens worden vervolgspraken gemaakt om de vorderingen te evalueren en evt. bij te stellen in een vervolgplan.

2.2 Groepsgerichte aanpak en groepsdynamiek

Onderdeel van het pedagogisch jaarplan & 7 gewoonten, uit te voeren door alle leerkrachten in

2.3 De ontwikkeling van een groep volgens de theorie van Tuckman

Tuckman onderscheidt 5 fasen of stadia in de ontwikkeling van groepen en teams (zie ook bijlagen met een uitwerking wat je kunt doen in elke fase):

1. Forming (het vormen/ ontstaan van de groep)
Kinderen nemen een afwachtende houding aan. Er is nog geen groepsgevoel en de individuele posities en rollen zijn nog niet ingenomen.

2. Storming (de conflict-fase)

In deze fase proberen kinderen hun positie in de groep in te nemen. Dit leidt onvermijdelijk tot een strijd wanneer ideeën van de groepsleden met elkaar op gespannen voet staan.

3. Norming (de norm of standaarden-fase)

De regels en methodes van samenwerking worden bepaald. De gemeenschappelijke teamdoelen worden vastgelegd en gedeeld. De belangrijke en minder belangrijke rollen zijn gedefinieerd. Er kan een start worden gemaakt met coöperatieve samenwerkingsvormen.

4. Performing (de prestatie fase)

De groep wordt een team. Teamleden vullen elkaar aan. Er wordt harmonieus gewerkt naar het gemeenschappelijke teamdoel.

Bijlage 10: checklist en activiteiten groepsfasen

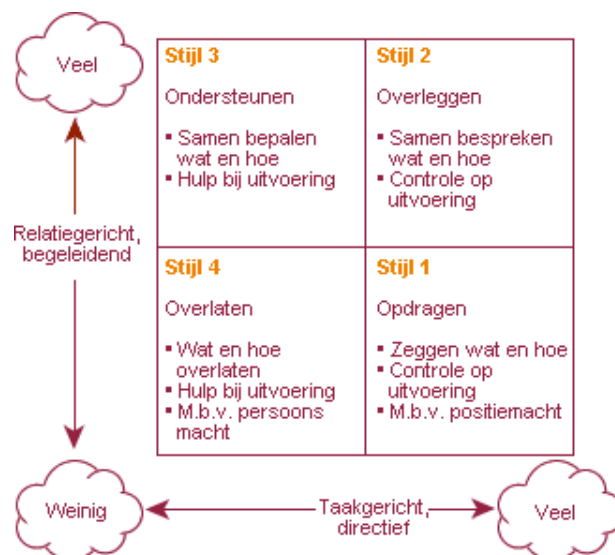

5. Adjourning (het uit elkaar gaan/de afscheidsfase) het doel is behaald en het team valt uiteen.

Deze stadia worden niet altijd lineair doorlopen. Met name fase 3 en 4 worden cyclisch doorlopen. In de beginfasen hebben sociaal-emotionele taken de overhand, in de laatste fasen de taakgerichte taken. Het pedagogisch jaarplan met activiteiten van de 7 gewoonten sluit aan bij deze fasen en ondersteunt het ontwikkelen van de groep om tot niveau van performing te komen.

2.4 Individuele aanpak en afstemming

Om goed om te gaan met gedrag kun je grofweg uitgaan van 4 ontwikkelingsfasen die een leerling laat zien aan de wijze waarop hij zich gedraagt. Dit kan in verschillende situaties anders zijn.

Stijl 1 leiden/opdragen: een leerling kan de situatie niet inschatten en laat gedrag zien waaruit blijkt dat hij niet weet of begrijpt hoe hij zich moet gedragen. De aanpak is dan directief: je zegt letterlijk wat een leerling moet doen om zich aan de situatie aan te passen. Soms moet je het eerst voordoen of samen doen, voordat het lukt. Je moet in deze fase consequent zijn en veeleisend helpen. Spreek je verwachting echter concreet maar vriendelijk uit. Complimenteer als het gedrag goed wordt uitgevoerd.

Stijl 2 begeleiden/overleggen: een leerling laat zien dat hij wel probeert zich aan te passen maar weet nog niet goed hoe. Je bespreekt dit met hem en doet het samen. Je complimenteert vaak als hij het gewenste gedrag laat zien, om het zelfvertrouwen te ondersteunen. Je bent vriendelijk en duidelijk in je opdrachten en dit wissel je af met vragen aan de leerling, om hem te leren het zelf te doen.

Stijl 3 steunen/ondersteunen: een leerling laat zien dat hij de regels kent en ze meestal ook goed uitvoert. Hier en daar heeft hij nog bevestiging nodig of aanwijzingen om het gedrag nog iets bij te stellen. Complimenteer vaak voor gewenst gedrag. Geef telkens de verantwoordelijkheid weer terug waar het kan. Soms moet je terugvallen op stijl 2.

Stijl 4 delegeren/overlaten: een leerling hoeft eigenlijk nauwelijks bijgestuurd te worden. Moedig hem aan om ook anderen hierin mee te nemen. Een leerling die deze stijl hanteert zou mentor of mediator voor andere kinderen kunnen zijn. Hij laat voorbeeldgedrag zien, dat kun je soms ook benoemen. Af en toe moet je heel even terug vallen op stijl 3, als een situatie onbekend is voor hem. Ook bij deze stijl voelen kinderen zich gesteund door complimenten voor gewenst gedrag. Geef een kind af en toe verantwoordelijkheid in een groepje of op een plek in de school waar kort toezicht gewenst is.

2.5 Effectieve aanpak van gedrag

Om gedrag effectief te veranderen richt je je op drie stappen:

1. **(H)Erkennung**: je laat merken dat je het gedrag herkent en de leerling in zijn behoefte erkent.
2. **Samen oplossen**: samen met de leerling neem je de verantwoordelijkheid om tot een win-win oplossing te komen.
3. **Verantwoordelijkheid leren**: door een win-win oplossing te zoeken, leert een leerling om via verantwoordelijk gedrag aan zijn behoeftes tegemoet te komen en neemt de kans op storend gedrag af.

Wees je bewust dat er slechts 4 categorieën van storend gedrag zijn:

- Agressie
- Breken van regels
- Confrontatie
- Desinteresse

En de behoeften van mensen (kinderen) zijn onder te verdelen in 7 posities:

1. Aandacht vragen (behoefte aan extra aandacht of bevestiging)
2. Falen vermijden (niet dom, stom of anders dan de rest willen lijken)
3. Boos zijn (waardoor je dingen doet of zegt waar je later spijt van krijgt)
4. Controle willen (niet door anderen verteld willen krijgen wat je moet doen)
5. Energiek zijn (te druk zijn van jezelf om stil te kunnen zitten)
6. Verveeld zijn (de lesinhoud oninteressant vinden en niet opletten)
7. Onwetend zijn (de regels van het spel niet kennen en niet weten hoe je te gedragen)

Deze posities kunnen je helpen om het kind te begrijpen en te bespreken welk alternatief gedrag een kind kan toepassen. Lees meer hierover in de boeken "win-win" van Bazalt, (Werken aan verantwoordelijk gedrag; Spencer Kagan e.a. 2012) die in de school aanwezig zijn.

2.6 Zinvol en functioneel straffen

Als je een straf bedenkt, zoek dit dan dicht bij het gedrag dat in de situatie waarin het fout ging, eigenlijk gewenst was. Laat het kind zich dit bewust worden met de straf. Dus iets kapot gemaakt? Laat het hem maken of opruimen. Iemand pijn gedaan, laat hem moeite doen om het die ander minder zwaar te maken. Iemand beledigd? Laat hem een excuusbriefje schrijven en dit voorlezen aan de ander en daarbij een alternatief bedenken hoe hij een positieve reactie had kunnen geven! Hierdoor laat je een kind gebruik maken van herstelrecht.

2.7 Bekrachtigen van gewenst gedrag

Als een kind alternatief gedrag oefent en op afgesproken momenten zijn best doet en het gewenste gedrag laat zien, dan is het belangrijk dat je het gewenste gedrag bekrachtigt. Met een gemeend en mondeling compliment! Doe het echter structureel, positief en consequent!

Ook het geven van feedback volgens de 4 stappen is sterk als bekrachtiging zowel positief als kritisch. Volg dan de onderstaande stappen in je communicatie:

Geef altijd waar het kan in een "ik-boodschap" terug:

G-benoem het zichtbare gedrag

E- en het gevoel (Emotie) die het bij je oproept

V-benoem wat jouw verwachting is (dus gewenst gedrag benoemen)

R-benoem concreet wat het resultaat volgens jou moet zijn.

Voorbeeld:

"Ik zie je nu al voor de 3e keer opstaan van je stoel. Dit stoort anderen tijdens de instructie. Ik verwacht dat je nu tijdens de uitleg op je stoel blijft zitten en ik wil graag dat je dat tot het eind van de instructie volhoudt".

2.8 Communicatie

Communicatie is hét middel waarmee je de gehele dag een voorbeeldrol speelt als leerkracht. Wanneer je gezag van kinderen verwacht, besef dan dat je respect moet tonen. Daarbij is feedback geven een handig middel omdat het je dwingt om een ik boodschap te geven, die respectvol is voor de ander om te ontvangen. Maar bedenk ook hoe makkelijk het is, als je zelf geïrriteerd raakt, om even lekker iets terug te geven aan een kind. Toch krijg je dit soort reactie meestal weer als een spiegel terug. Dus om je daaraan te helpen herinneren: "Laat OMA thuis": oordelen-mening-advies. En nog een handige om een ruzie uit te praten, kun je het beste in deze volgorde handelen: "LSD": luisteren-samenvatten-doorvragen.

3. Omgangsregels in de school

3.1 Algemene regels

We bespreken de regels van de school elk schooljaar opnieuw met de hele klas.

Na het wijzen op de regels, na het inoefenen en herhalen, waarschuwen we daarna slechts 1 of 2 keer (bij jongere kinderen iets vaker) en wijzen alleen nog naar de regel, als kinderen zich er dan niet aan houden. De regels staan in een apart document beschreven, als bijlage bij dit gedragsprotocol. Jaarlijks worden ze geëvalueerd en bijgesteld.

- We hanteren éénduidige concrete afspraken bij **ongewenst** gedrag (stappenplan primair)
- In alle situaties waar de regels met de kinderen zijn besproken en voor de kinderen bekend en zichtbaar zijn, **waarschuwen wij slechts 1 keer** (herinneren aan en wijzen naar de regel) en spreken we verwachtingen naar de leerling uit over gewenst gedrag! (zie feedback geven en voorbeeld).
- We **complimenteren** direct als een leerling een verzoek opvolgt (=bekrachtigen)! (niet vergeten 1:4 standje-complimentje)
- We tonen als leerkrachten **voorbeeldgedrag**. Is een kapstok rommelig? Dan pak je zelf ook jassen en tassen op en hangt ze weer aan de haken. Wat kinderen jou zien doen, gaan ze nadoen!

3.2 Groepsregels

Ook bespreekt elke leerkracht elk jaar opnieuw, aan het begin van het schooljaar de regels van de klas. Naast het missiestatuut worden dan ook regels opgesteld die gelden tijdens instructie, tijdens zelfstandig werken of tijdens vrije situaties in de klas. Leidraad hiervoor is het pedagogisch jaarplan en de leerlijn 7 gewoonten.

3.3 Grensoverschrijdend gedrag

Onder grensoverschrijdend gedrag verstaan wij gedrag dat bewust kwetsend is. Zoals bewust vernielen van materialen, iemand opzettelijk pijn doen, iemand pesten, uitschelden (ook via internet of andere media), het niet opvolgen van aanwijzingen van een leraar/overblijfkraft, of een brutaal antwoord geven, zijn hiervan voorbeelden. Bij grensoverschrijdend gedrag wordt een leerling altijd aangesproken en maken we een afspraak dat dit niet meer mag voorkomen. Ook volwassenen in onze school spreken elkaar hierop aan, volgens de regels van feedback (ik-boodschap).

Onder grensoverschrijdend gedrag wordt door het team De Ontdekking het volgende verstaan bij de diverse categorieën van storend gedrag. Dit is gedrag dat niet wordt geaccepteerd en consequenties heeft! Echter blijven we ons bewust van het feit dat je **beter positief aandacht kunt besteden aan gewenst gedrag**, in plaats van negatief aandacht aan onderstaande gedragsuitingen.

Agressie	Breken van regels	Confronteren	Desinteresse
Schoppen, slaan, knijpen, duwen, bijten, wat gewoonte lijkt te zijn	Negeren van opdrachten of waarschuwingen, meer dan een keer	Schelden en grof taalgebruik schadelijk voor de ander	Respectloos gedrag.....
Fysiek geweld.....	Doorgaan als iemand stop zegt	Brutaal reageren of bewust kwetsen	Niet mee doen met de anderen
Gillen of schreeuwen, dat aanhoudt	Staken; niet aan het werk willen	Slaan, schoppen of ander ongewenst lichamenteel contact	Opdrachten niet uitvoeren
Bewust uitlachen of beledigen	Liegen	Stelselmatig negatief aandacht vragen	Afspraken niet nakomen
Materialen kapot maken	Stiekem zijn	Zichzelf of anderen in gevaar brengen	
Manipuleren of opstoken/aanzetten tot	Door de gang rennen/sliden	Brutaal naar leerkrachten, andere kinderen of medewerkers/ouders	
Voorwerpen gooien of stuk maken		Anderen buitensluiten	
Spugen of tuffen naar iemand		Niet luisteren naar volwassenen	
Pesten		Uitdagen	
Verbale dreigingen of respectloos taalgebruik			

4. Deel 2 Curatief: Schoolbrede aanpak van gedrag op De Ontdekking

4.1 Incidenten

Onder een incident verstaan wij een situatie van grensoverschrijdend én onaanvaardbaar gedrag, waarbij een leerling volgens stappen, meerdere malen geweest is op het feit dat hij zich aan een regel moet houden en/of waarbij hij al dan niet bedoeld een ander in een onveilige situatie heeft gebracht en waarbij hij heeft laten zien niet in staat te zijn om dit gedrag op aanwijzen van een gezaghebbende zelf te kunnen bijstellen.

Een incident kan zich ook voordoen met een ouder/verzorger of bezoeker van de school. Ook deze incidenten worden geregistreerd en gemeld bij de directie.

Alle incidenten, worden schriftelijk vastgelegd en met ouders/betrokkenen besproken en door hen voor gezien ondertekend. Hiervoor wordt een incidentenrapport-formulier gebruikt. De incidentenformulieren liggen bij teamleiders en directie in een postbakje.

Daarnaast worden incidenten ook door leerkrachten genoteerd op een incidentenregistratieformulier.

Ook **ongevallen** worden geregistreerd op dit formulier!

Bij elk incident is een leerkracht verplicht actie in te zetten door een incidentrapport in te vullen, contact te leggen met betrokkenen en een kopie van het incidentrapport in te leveren bij de directie
Formulieren:
 Bijlage 3: incident rapport leerling

4.2 Stappenplan disciplinaire maatregel Primair

4.3 Aanpak in de groep door de leerkracht modelleren (bij grensoverschrijdend) gedrag

Kleuters	leerling	Leerkracht	Maatregel in de klas	Maatregel buiten de klas	Maatregel school
Stap 1	Kind wordt gewaar-schuwd en gewezen op de regels die zichtbaar/ bekend zijn.	Vertelt de leerling wat ongewenst is en benoemt het gewenste gedrag, volgens de afgesproken regels	Geen Evt. inzet non-verbale signalen afgeven. Draag zorg voor de veiligheid van de andere leerlingen.		
Stap 2	<u>Kring</u> : de stoel van de leerling wordt voor de leerkracht of uit de kring gezet. <u>Werkles</u> : de leerling krijgt een werkplek toegewezen door de leerkracht.	maakt kort duidelijk dat het gedrag niet wordt geaccepteerd en zet de leerling voor zich of uit de kring. Wijst een kind een rustige werkplek toe tijdens de werkles.	Apart zetten tot het gedrag weer coöperatief is en de leerling weer gewoon mee kan doen. Besprekt daarna kort wat de leerling niet meer mag doen en wel mag doen. Maakt evt. een passende afspraak. Scoort opvallend gedrag en houd dit bij in volgsysteem.		Noteer in leerlingdossier wanneer na stap 2 het ongewenste gedrag aanhoudt en houd bij hoe vaak welk gedrag voorkomt in welke situaties.
Stap 3	De leerling doet niet meer mee met de activiteit, er wordt een time-out plek gewezen. Indien nodig is de time-out plek bij een andere leerkracht.	Wijst de leerling een time-out plek en zegt dat hij niet meer mee kan doen. Geeft aan welk gedrag je wel wilt zien om weer mee te kunnen doen. Grensoverschrijdend gedrag wordt gemeld.	Gedurende een afgesproken aantal minuten zit de leerling op de aangewezen time-out plek. (bijlage time-out afbeelding) Daarna wordt duidelijk gemaakt waarom dit nodig was en wat in het vervolg verwacht wordt van de leerling. Licht ouders in als de maatregel vaker dan 2 keer per week moet worden ingezet. Scoor opvallend gedrag en registreer met regelmaat in volgsysteem. Schakel IB in!	Gedurende een afgesproken aantal minuten zit de leerling op de aangewezen time-out plek. Daarna wordt duidelijk gemaakt waarom dit nodig was en wat in het vervolg verwacht wordt van de leerling.	Wanneer deze maatregel vaker dan 2 keer per week moet worden ingezet. Dan worden ouders ingelicht en hen gevraagd de aanpak van de school te bespreken en te ondersteunen. Als het ongewenste gedrag aanhoudt noteer dan in lln.dossier hoe vaak welk gedrag voorkomt in welke situaties. Bij aanhouden van probleemgedrag wordt een gedragspecialist ingeschakeld. In overleg wordt er een individueel handlingsplan of gedragsplan gemaakt.
<p>NB: Afhankelijk van de ernst van het incident kan er een <u>incidentformulier</u> worden ingevuld (hetgeen overeenkomt met een eerste, <u>formele</u> waarschuwing!).</p>					

Groep 3 – 8	leerling	Leerkracht	Maatregel in de klas	Maatregel buiten de klas	Maatregel school
Stap 1	Krijgt een waarschuwing voor ongewenst gedrag	Bespreekt met leerling wat ongewenst is en wijst op de regels of gewenst gedrag	Indien nodig, kiest de leerkracht dit, passend bij het gedrag.	Geen	
Stap 2	Leerling wordt opnieuw aangesproken het ongewenste gedrag te stoppen	Geeft een waarschuwing en wijst op gewenst gedrag dat verwacht wordt.	De tafel van de leerling wordt uit het team geschoven.	De leerling gaat 2 minuten op een stoeltje zitten.	*Als andere kinderen emotioneel of fysiek nadelen ervaren van het ongewenste gedrag. Belt de leerkracht om hun ouders hierover te informeren.
Stap 3	Voor de 3 ^e keer wordt de leerling aangesproken het ongewenste gedrag te stoppen	Leerkracht waarschuwt dat dit de 3 ^e keer is en wijst nogmaals op welk gedrag gewenst is	De leerling moet vooraan in de klas aan een aparte tafel gaan werken. Vult op later moment het time-out formulier in.	De leerling krijgt een time-out op de daarvoor aangewezen plek van 5 minuten en mag niet meedoen met de activiteit. Vult in de klas het time-out formulier in.	*idem als bij stap 2.
Stap 4	Voor de 4 ^e keer wordt de leerling aangesproken het ongewenste gedrag te stoppen, tevens wordt aangegeven dat hij de grens van aanvaardbaar gedrag heeft overschreden. Herstelrecht via gedragsplan!	Leerkracht deelt de leerling mee dat hij niet langer in de klas kan blijven, omdat dit storend is voor de andere kinderen of voor de leerling zelf. Neemt contact op met ouders en bespreekt de voorgenomen consequentie.	De leerling kan niet langer in de klas blijven. Na afloop van de les bespreekt de leerkracht het grensoverschrijdende gedrag en vult samen met de leerling een gedragsplan disciplinair in. Ouders worden geïnformeerd en gevraagd om te tekenen voor gezien. Doel gedragsplan is herhaling van ongewenst gedrag voorkomen! En gewenst gedrag leren! Schakel zo nodig IB in.	De leerling werkt zelfstandig verder onder toezicht van een leerkracht in (of in nabijheid van) een andere klas (directie).	*Idem als bij stap 2. De directeur en intern begeleider worden op de hoogte gebracht van het gedragsplan van deze leerling. Leerkracht evalueert het gedragsplan met leerling en ouders en licht directeur en internbegeleider in.

NB: Bij stap 4 in het stappenplan gedrag wordt aan ouders gemeld dat dit een waarschuwing is en dat een volgende waarschuwing aanleiding is voor het invullen van een incidentformulier (hetgeen overeenkomt met een eerste, formele waarschuwing!).

Wanneer het stappenplan gedrag voor een kind, volgens bovenstaande wijze voor de tweede keer voorkomt, spreken we van grensoverschrijdend en onaanvaardbaar gedrag en gaat het stappenplan disciplinaire maatregel secundair in werking!

5. Stappenplan disciplinaire maatregel Secundair

5.1 Formele aanpak op schoolniveau

Wanneer aanpak in de groep door de leerkracht tot onvoldoende gedragsverbetering leidt.

Dit stappenplan geldt:

- A. Na een ernstig incident (ter beoordeling van leerkracht én IBer);
- B. Bij een situatie waarbij grof of structureel pesten aan de orde is;
- C. Als het stappenplan disciplinaire consequenties primair niet voldoende effect heeft gehad op bijstellen naar gewenst gedrag.

3-8	Leerling	Leerkracht	Maatregel school	Formele stappen
Stap 1	Maakt een overtreding. Heeft gesprek met leerkracht en ouders. Wordt geïnformeerd over formeel incident en vult met leerkracht gedragsplan in. Er wordt een strafmaatregel opgelegd.	Bespreekt dit met de leerling en vult een incidentrapport in. Er wordt een gedragsplan ingevuld, waarbij nadruk ligt op bekrachtigen van gewenst gedrag! Informeert ouders en laat incidentrapport door hen ondertekenen voor gezien. Maakt een afspraak met ouders om een maand na dato te evalueren.	<u>Incidentrapport</u> wordt in dossier leerling gevoegd en Directie en IBer wordt op de hoogte gesteld (Incidentrapport invullen en in dossier leerling. Ouders informeren over formele waarschuwing. Gedragsplan gewenst gedrag invullen en uitvoeren, waarbij <u>binnen een maand verbetering</u> waarneembaar moet zijn. Pas herstelrecht toe, zoek een bij de overtreding passende straf!
Stap 2	Maakt een 2 ^e overtreding. Heeft gesprek met leerkracht, IBer en ouders. Wordt geïnformeerd over 2 ^e formele waarschuwing en vult met leerkracht gedragsplan in of scherpt dit aan. Er wordt een zwaardere strafmaatregel opgelegd.	Bespreekt dit met de leerling, in bijzijn van teamleider of directielid en ouders. Noteer welk gedrag, wanneer, in welke mate, hoe vaak, etc. plaats vindt! Tweede incidentformulier wordt ingevuld. Gedragsplan wordt geëvalueerd door de leerkracht, met de leerling en de ouders en bijgesteld of aangescherpt als laatste kans! Er wordt een afspraak gemaakt om drie weken na dato te evalueren of er voldoende verbetering is in gewenst gedrag en ongewenst gedrag is uitgebleven. directeur wordt op de hoogte gesteld van de evaluatie.	Incidentrapport 2 wordt in dossier leerling gevoegd en directie op de hoogte gesteld. In overleg met de intern begeleider en ouders wordt bekeken of een aanmelding bij LOB of ander diagnostisch instituut moet worden gedaan.	IBer stelt ouders op de hoogte van 2 ^e incident en waarschuwt dat deze tweede formele waarschuwing kan leiden tot schorsing of verwijdering. De leerplichtambtenaar wordt op de hoogte gesteld CVB wordt geïnformeerd Leerling-dossier wordt aangevuld met informatie
Stap 3	Maakt 3 ^e overtreding. Meldt zich bij directie.	Stuurt leerling naar directie. Ouders worden gebeld door directie, ouders halen kind op van school.	Incidentrapport 3 wordt door directie ingevuld en door leerkracht in dossier leerling gevoegd.	Directielid stelt ouders op de hoogte van 3 ^e incident en deel mede dat tot schorsing of verwijdering is besloten. De volgende instanties

		Directie bespreekt maatregel en eventuele mogelijkheden of sancties met de ouders.	Er wordt schorsing of verwijdering van school ingezet.	worden op de hoogte gesteld: <ul style="list-style-type: none"> ➤ Leerplichtambtenaar ➤ CVB ➤ Onderwijsinspectie
Stap 4	Verbetering van gedrag blijft uit	Meldt dit bij directie Directie deelt ouders de strafmaatregel mede die ter beoordeling van de directie naar verwachting bestaat uit definitief verwijdering van school. Of andere streng disciplinaire maatregel.	Verslag van gesprekken en besluit tot verwijdering wordt ingevoegd in dossier leerling. Incidentregistratie wordt voltooid.	Directielid stelt ouders op de hoogte dat tot schorsing/ verwijdering is besloten. De volgende instanties worden op de hoogte gesteld: <ul style="list-style-type: none"> ➤ Leerplichtambtenaar ➤ CVB- ➤ Onderwijsinspectie

Zie bijlage 3: incidentrapport

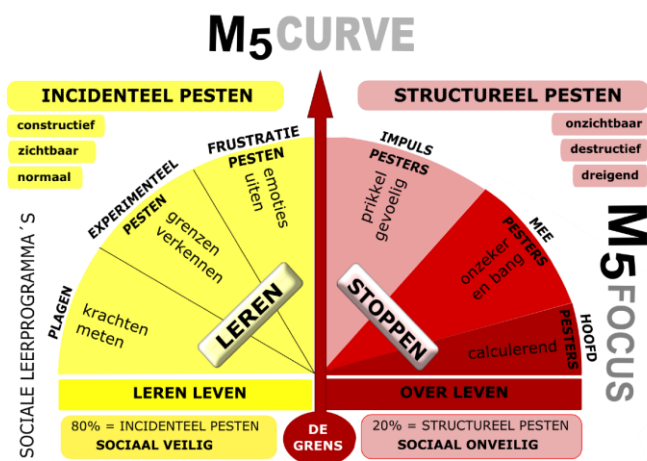
6. Protocol tegen pesten (bron: www.pestweb.nl)

Vijfsporen aanpak

Deze aanpak is gericht op de verschillende partijen die betrokken zijn bij pesten: het gepeste kind, de pester, de ouders, de klasgenoten en de school.

Incidenteel en structureel pesten

Er is een verschil tussen incidenteel pesten en structureel pesten. Het is niet nodig op elk incident te reageren. Wel kunnen alle incidenten gemeld worden. Structureel pesten zal hierdoor zichtbaar worden, zodat hierop gereageerd kan worden.

Bij incidenteel pesten gaat het om eenmalige gebeurtenissen, om incidenten die bij het leven en opgroeien horen. Kinderen verkennen hun grenzen en uiten hun emoties en soms gebeurt dat op een onhandige manier. Het is wel nodig om deze incidenten in de M5-meldbox te zetten, zodat de school een goed overzicht heeft van wat er in een klas en op school gebeurt, maar er hoeft in de meeste gevallen niet door de leerkracht gereageerd te worden.

Structureel pesten is schadelijk en moet worden gestopt. Structureel pesten wordt echter pas duidelijk als er meer incidenten worden gemeld. Structureel pesten kan bestaan uit, op het eerste oog kleine, eenmalige voorvallen, maar na meerdere meldingen wordt de trend zichtbaar, wordt duidelijk dat het niet om incidentele voorvallen gaat.

Zodra duidelijk is dat er sprake is van structureel pesten, zal de school stappen ondernemen.

In enkele situaties kan er sprake zijn van eenmalige voorvallen die zodanig ernstig zijn dat het voor school nodig is om direct te reageren. Dit wordt dan uiteraard door school opgepakt.

Steun bieden aan het kind dat gepest wordt:

De leerkracht laat aan het kind weten dat hij/zij de melding in de M5-meldbox heeft gezien.

Na meerdere meldingen onderneemt de leerkracht de volgende stappen:

Naar het kind luisteren en zijn probleem serieus nemen (gebruik evt. signaallijst pesten).

Met het kind overleggen over mogelijke oplossingen.

Samen met het kind werken aan oplossingen.

Zonodig zorgen dat het kind deskundige hulp krijgt, bijvoorbeeld een sociale vaardigheidstraining om

weerbaar te worden.

Zorgen voor follow-up gesprekken, op een aantal afgesproken data.

Steun bieden aan het kind dat zelf pest:

De leerkracht laat merken dat er een aantal meldingen binnen zijn gekomen over het kind en vraagt of het kind er voor wil zorgen dat dit niet meer gebeurt, oftewel of het kind zijn/haar gedrag kan aanpassen.

Wanneer er meldingen binnen blijven komen, wordt het kind openlijk in de klas aangesproken, zodat het voor de hele klas duidelijk is dat nu ook de leerkracht weet dat er wordt gepest en door wie.

De klas wordt gevraagd de pester te helpen bij het stoppen met pesten en vooral incidenten te blijven melden, zodat de leerkracht goed op de hoogte blijft van wat er speelt. Het kind krijgt een vastgestelde periode de tijd om te stoppen met pesten.

In deze periode kan de leerkracht de volgende stappen zetten:

Met het kind bespreken wat pesten voor een ander betekent.

Het kind helpen om op een positieve manier relaties te onderhouden met andere kinderen.

Het kind helpen om zich aan regels en afspraken te houden (gebruik gedragsplan of incidentformulier)!

Zorgen dat het kind zich veilig voelt; uitleggen wat jij als leerkracht gaat doen om het pesten te stoppen.

Wanneer blijkt dat het kind niet kan stoppen met pesten, gaat de leerkracht, samen met de M5-coordinator en de ouders op zoek naar hulpmaatregelen. Om de veiligheid van de groep te waarborgen en het kind te helpen stoppen met pesten wordt het kind uit de peestsituatie geregeld. Gaat het bijv. vaak fout tijdens de pauze, dan blijft het kind gedurende een bepaalde periode binnen.

Deze hulpmaatregel wordt niet als straf ingezet, maar als hulp om het pesten te voorkomen.

De ouders van het gepeste en van het pestende kind informeren en steunen:

Ouders die zich zorgen maken over pesten serieus nemen. Laat ouders ook melden via de website, laat hen tevens met hun kind bespreken dat ook het kind moet melden.

Ouders van een kind dat pest, worden direct op de hoogte gebracht als hun kind in de groep wordt aangesproken.

Ouders op de hoogte houden van peestsituaties, maak afspraken!

Informatie en advies geven over pesten en de manieren waarop pesten kan worden aangepakt.

In samenwerking tussen school en ouders het pestprobleem aanpakken. Zowel op school als vanuit de thuissituatie. (zie informatie voor ouders bij pesten: in gedragsprotocol versie voor ouders!).

Zo nodig ouders doorverwijzen naar deskundige ondersteuning.

De middengroep (meelopers en de rest van de klas) betrekken bij de oplossingen van het pestprobleem:

De klas speelt een belangrijke rol in het oplossen van het pestprobleem. Zij moeten blijven melden en kunnen de pester helpen met stoppen.

Met de kinderen praten over pesten en over hun eigen rol daarbij.

Met de kinderen overleggen over mogelijke oplossingen en over wat ze zelf kunnen bijdragen aan die oplossingen.

Samen met de kinderen werken aan oplossingen, waarbij ze zelf een actieve rol spelen.

De algemene verantwoordelijkheid van de school

De school zorgt dat de directie, de mentoren en de docenten voldoende informatie hebben over pesten in het algemeen en het aanpakken van pesten in de eigen groep en de eigen school.

De school neemt stelling tegen het pesten.

De school brengt huidige situatie rond pestbeleid in kaart.

De school werkt aan een goed beleid rond pesten en veiligheid van leerlingen waar de hele school bij betrokken is.

Volg de stappen in onderstaand schema bij signalen over vermoeden van pesten!

De vertrouwenspersoon van de school is bekend bij de alle kinderen.

Dit is **Kristel van der Maten**.

De vertrouwenspersoon is beschikbaar als kinderen een probleem hebben en daar met de leerkracht of met andere kinderen niet uit komen. Of wanneer het gaat om problemen die zich al langere tijd afspelen en waarbij kinderen uit meerdere groepen betrokken zijn. Dan kunnen kinderen terecht bij de vertrouwenspersoon. Deze gaat een gesprek aan en analyseert de situatie. Vervolgens wordt besproken welke stappen genomen gaan worden en wie er geïnformeerd moeten worden. Eventueel wordt een advies gegeven. Er wordt een korte aantekening gemaakt in het dossier van het betreffende kind en de leerkracht wordt op de hoogte gesteld dat er een gesprek heeft plaats gevonden. De kinderen kunnen naar de vertrouwenspersoon toe gaan, een brief in de desbetreffende brievenbus doen, of een mail sturen. Gewoonte 1 is hier belangrijk voor het kind, om pro-actief met het probleem om te gaan.

De vertrouwenspersoon kan worden ingeschakeld bij:

- *problemen omtrent pesten
- *problemen in de thuissituatie
- *ongewenste intimiteiten
- *communicatieproblemen of conflict tussen leerkracht en leerling
- *andere situaties ter beoordeling van de betrokkenen

7.1 Herstelrecht

Herstelrecht is een pedagogisch model dat niet is gericht op straffen, maar op herstellen van schade door samen te werken, naar elkaar te luisteren en te leren van fouten en conflicten. Samen werken aan constructieve oplossingen bij conflicten maakt de schoolgemeenschap sterker en veiliger.

Bij overtreding van de gedragsregels worden voor zover mogelijk, alle belanghebbenden betrokken bij het gezamenlijk vaststellen en benoemen van de schade, de behoeften en de verplichtingen, met als doel genoegdoening en herstel van de relatie. En aandacht en begrip voor het slachtoffer bij degene die de overtreding heeft gemaakt. Deze wijze van probleem aanpak ligt dicht bij gewoonte 5 en het 3^e alternatief. Een vertrouwenspersoon kan volgens deze werkwijze een probleem aanpakken met twee leerlingen. Leerkrachten kunnen het in hun klas ook toepassen. In het incidentrapport en gedragsplan is er een regel over opgenomen.

Herstelrechtvragen met gebruik van gewoonte 5	
Deze vragen kunnen jou helpen wanneer je schade of last hebt ondervonden van het <u>gedrag van een ander</u> .	Als jij wordt aangesproken op <u>jouw gedrag</u> , kunnen deze vragen je helpen het probleem op een goede manier op te lossen.
1 Wat is er gebeurd? 2 Wat dacht je, toen je je realiseerde wat er was gebeurd? 3 Welk effect heeft de gebeurtenis op jou en anderen gehad? Hoe denk je er nu over? 4 Wat is het meest nare voor jou van wat er is gebeurd?	Wat is er gebeurd? Wat ging er allemaal door je hoofd toen het gebeurde? Op wie heeft, wat jij hebt gedaan, invloed gehad? Op wat voor manier?

8. Internet en mobiele telefoon protocol

Internet op school

De kinderen van onze school kunnen gebruik maken van Internet. We hebben ervoor gekozen de kinderen vanaf groep 5 de mogelijkheid te bieden. Wij maken hiervoor gebruik van Kennisnet. Kennisnet heeft een eigen Nederlandstalige zoekmachine die kinderen in principe leidt naar Nederlandstalige sites die geselecteerd zijn, waardoor zaken als racistische uitingen en pornografie niet zomaar benaderd kunnen worden. Kinderen kunnen echter ook andere zoekmachines gebruiken.

Internetgebruik door de leerlingen in groep 1 t/m 4:

De kinderen van groep 1 tot en met 4 maken alleen gebruik van software die op het netwerk van de school staat en niet van internet.

Waarom internet?

- Kinderen mogen gebruik maken van internet, ter verrijking van het onderwijs: om informatie te zoeken, contacten te leggen met leerlingen van andere scholen en deskundigen te kunnen raadplegen.
- De software die in ontwikkeling is verwijst meer en meer naar internetsites voor aanvullend, actueel of alternatief materiaal, daarom is gebruik van internet voor bovenbouw groepen van belang.
- Steeds meer worden internetactiviteiten onderdeel van methodes en leergangen.
- Software bij methodes kan in de toekomst door kinderen via Internet benaderd worden.
- Op internet is veel informatie te vinden

Vanaf groep 5 mogen de kinderen Internet gaan gebruiken.

Daarom maken we met de kinderen en de leerkrachten een aantal afspraken.

Gedragsafspraken met de kinderen:

- Geef nooit persoonlijke informatie door op Internet, zoals inlogcode of wachtwoord, namen, adressen en telefoonnummers zonder toestemming van de leerkracht
- Bij gebruik van een zoekmachine worden normale woorden gebruikt (zoektermen). Er worden geen woorden gezocht die te maken hebben met grof woordgebruik, racisme, discriminatie, seks of geweld.
- Als er per ongeluk een foute site wordt geopend, dan zet de leerling het scherm meteen uit en roept de leerkracht erbij.
- Het is niet toegestaan bestanden te downloaden, zonder dat je leerkracht hiervan op de hoogte is. Als de computer vraagt, of je iets wilt downloaden is het antwoord altijd nee.
- Chatten via Facebook of andere media is op school niet toegestaan. Het mag alleen als je leerkracht opdracht geeft om te chatten.
- Printen mag alleen met toestemming van je leerkracht.
- Het is niet toegestaan instellingen van de computer te wijzigen of screensavers te installeren.
- Vertel het je leraar meteen als je informatie tegenkomt waardoor je je niet prettig voelt, waarvan je weet dat dat niet hoort.
- Leg nooit verdere contacten met iemand zonder toestemming van je leraar
- Verstuur bij e-mail nooit foto's van jezelf of van anderen zonder toestemming van je leraar
- Beantwoord nooit e-mail waarbij je je niet prettig voelt of waar dingen in staan waarvan je weet dat het niet hoort. Het is niet jouw schuld dat je zulke berichten krijgt. Als dit gebeurt, geef dit dan aan je leraar door.
- Verstuur ook zelf dergelijke mailtjes niet.
- Spreek van tevoren met je leraar af wat je op Internet wilt gaan doen.
- Mobiele telefoons staan uit in de klas en liggen in bureaula van de leerkracht.
- Mobiele telefoons met internet mogen niet gebruikt worden onder schooltijd en worden ingenomen door de leerkracht als dit toch gebeurt.
- De school is niet aansprakelijk bij verlies of diefstal van de mobiele telefoon of ipod.

Afspraken met de leerkrachten

- Er wordt aan de kinderen uitgelegd waarom zij bepaalde sites wel of niet mogen bekijken

- De leerkracht draagt zorg voor een omgeving waarin kinderen open kunnen vertellen wanneer zij op een ongewenste, onbedoelde site komen. Het is meestal immers niet hun schuld.
- Regels en wetten m.b.t. copyright worden in acht genomen
- Informatie die terug te voeren is op leerlingen mag niet op het openbare deel van het net terechtkomen
- Namen in combinatie met foto's van kinderen worden niet op het net gepubliceerd. In voorkomende gevallen alleen met toestemming van de ouders.
- Voor e-mail geldt ook het briefgeheim, maar op grond van hun pedagogische verantwoordelijkheid mogen de leerkrachten e-mail van leerlingen bekijken.

Aan het begin van het schooljaar wordt dit protocol besproken met de kinderen en wordt door elk kind in groep 5 t/m 8 het protocol ondertekend en in het portfolio gestopt.

Zie bijlage protocol internet en mobiele telefoon.

9. Hysterie en agressie

Hysterie en agressie zijn uitingen van frustratie: het kind is kwaad of teleurgesteld om iets en reageert op een ongewenste manier. Frustratie hoort bij het leven: er zullen altijd momenten zijn waarbij het kind zijn zin niet krijgt. Daarom is het belangrijk dat het kind hiermee leert omgaan. Opvoeders spelen hierbij een belangrijke rol: zij geven het kind aan hoe het moet reageren op frustratie en welke uitingsvormen gewenst zijn.

Frustratie agressie herkennen

Iemand toont agressie door zo boos te zijn dat hij voor zijn omgeving een onveilige situatie creëert. Hierbij kan zowel verbaal als fysiek geweld een rol spelen.

Agressie is vrijwel altijd een grensoverschrijding. Maar wat is een grens?

Dat is afhankelijk van de situatie. Mensen hebben een intieme zone, wanneer deze door een ander wordt overtreden en zij voelen zich er onveilig bij, kunnen zij agressief reageren. Bij kinderen ontstaat het vaak ook uit een onmachtsituatie. Er bestaat ook agressie met voorbedachten rade.

Schat in met wat voor soort agressie je te maken hebt

Er gaat vaak een motief achter agressie schuil. Afhankelijk van het soort agressie heb je andere middelen tot je beschikking om met de situatie om te gaan. Iemand die uit frustratie agressief is, is op een andere manier te kalmeren dan iemand die agressie gebruikt om anderen bang te maken en op die manier gedaan te krijgen wat hij wil. Bij een overval of in een wraaksituatie of waar een wapen in het spel is, zul je je eigen veiligheid als eerste aandachtspunt moeten nemen.

Kijk en luister dus goed naar wat iemand wil met zijn agressie.

Schat de toerekeningsvatbaarheid in

Kinderen die agressief zijn, zijn onredelijk en lijken ook niet voor rede vatbaar. Maar veel mensen die agressief reageren zijn om een bepaalde reden zo boos of agressief. Probeer in te schatten wat de reden is.

Hoe reageer je?

Het is belangrijk dat je tijdens je reactie niet vergeet dat je een kind voor je hebt. Het is je rol als opvoeder het kind het juiste gedrag aan te leren. Door jezelf te verliezen in een eindeloze discussie of zelf agressief te worden, bereik je dit niet. Je kan dit wel bereiken door je doel niet uit het oog te verliezen: je wilt dat je kind zich zo gedraagt, dus moet je dit je kind duidelijk maken op zijn niveau. Als je er niet in slaagt kalm te blijven, is een time-out aangewezen.

Neem het probleem serieus en laat de boze persoon zijn boosheid uiten. In de ogen van agressieve persoon is hem of haar een onrecht aangedaan. Ga daar niet tegenin, maar toon begrip voor de situatie. Iemand die zich begrepen voelt, maakt minder stennis. Doe het volgende:

Luister naar wat het kind te zeggen heeft.

Maak oogcontact.

Blijf rustig en neem een open houding aan. Dit wekt vertrouwen.

Nooit dreigen

Wanneer het kind wil weglopen houd het dan vast en zeg dat je dat doet omdat je niet wilt dat het weg loopt en pas loslaat als je zeker weet dat hij blijft staan

Laat het kind uitpraten. Dat voorkomt een wellen-nietesgesprek en zorgt ervoor dat de emoties niet nog hoger oplopen.

Als het kind uitgeraasd lijkt, vat dan de woorden van het boze kind kort samen en benoem daarbij welke gevoelens je herkend hebt. Zo laat je merken dat je luistert en begrip hebt voor de situatie.

Vraag om opheldering bij onduidelijkheden, zodat je niet in het volgende misverstand verzeild raakt.

Laat weten wat jij wel en niet kunt doen om het probleem te verhelpen, zodat er weer enige ruimte is voor redelijkheid.

Vraag wat het kind nodig heeft en geef duidelijk aan wat je kunt bieden daarin.

Bied een oplossing of alternatieve gedragsvorm en koppel die aan concrete afspraken, voor zover je daartoe in staat bent. Ben jij zelf niet degene die dingen kan of mag afspreken, haal er dan de persoon bij die dat wel kan en mag.

Het mooiste is als je op een positieve manier het gesprek kunt beëindigen. Dat zal niet altijd lukken.

Tips bij instrumentele agressie

Stel grenzen, en wel zo snel mogelijk. Vooral als er een wapen in het spel is: negeer dat niet. Zeg dat je niet verder wilt praten als de agressieve persoon zijn knuppel niet neerlegt. Of zeg dat je alleen verder wilt praten als hij een andere toon aanslaat. Voeg de daad bij het woord en beëindig het gesprek direct als op je verzoek niet wordt ingegaan. Roep eventueel hulp in.

Blijf rustig en neem een open houding aan (niet-agressief, maar wel stevig). Dit wekt vertrouwen. **Maar:** je eigen veiligheid staat voorop: kijk waarheen je kunt vluchten, houd fysiek afstand.

Luister naar wat de persoon te zeggen heeft.

Geef aan de boze persoon de keuzemogelijkheden aan die er zijn. In de wachtkamer van de eerstehulp post: "U kunt kiezen: u gaat rustig zitten, dan wordt u zo meteen geholpen. Of u gaat niet zitten, maar dan bel ik nu de bewaking."

Ga weg zodra er iets bereikt is om ervoor te zorgen dat de situatie niet opnieuw escaleert.

Voorkomen van excessen

Een hysterie-aanval of een agressieve bui kan voorkomen worden. Let op signalen die aangeven dat een hysterie-aanval of agressieve bui op komst is en herken situaties die het kunnen uitlokken. Elk kind reageert anders op een bepaalde situatie. Zo zijn er bijvoorbeeld kinderen die agressief worden van geraffineerde suikers en anderen die hysterisch worden als ze moe zijn of als hun ouders zenuwachtig zijn. Je kinderen kennen en tijdig reageren voorkomt veel problemen.

10. Meldcode huiselijk geweld

http://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/huiselijk-geweld/hulp-bieden/meldcode?ns_campaign=Thema-familie_jeugd_en_gezin&ro_adgrp=Huiselijk_geweld_hulp_bieden_meldcode&ns_mchannel=sea&ns_source=google&ns_linkname=meldcode%20huiselijk%20geweld&ns_fee=0.00&gclid=CLPTv7ON8LMCFU3HtAoddDkAWw

Wie door zijn beroep te maken krijgt met huiselijk geweld (zoals leerkrachten, huisartsen en hulpverleners), vindt het soms lastig om hulp te bieden. Daarom bestaat er een meldcode om hen te helpen.

Waarom een meldcode huiselijk geweld

Een meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling is bedoeld voor professionals. Het is een stappenplan dat zij kunnen gebruiken als ze vermoedens van mishandeling hebben. Onderzoek wijst uit dat hulpverleners, zorgverleners en leraren die met een meldcode werken 3 keer zo vaak ingrijpen als collega's die zo'n code niet voorhanden hebben.

Organisaties en zelfstandige beroepsbeoefenaren stellen zo'n code zelf op. Hiervoor is het Basismodel van de meldcode beschikbaar. Het basismodel is zo geschreven dat het makkelijk kan worden aangepast voor de eigen organisatie of praktijk.

Het gaat om een meldcode voor: huiselijk geweld, kindermishandeling, seksueel geweld, vrouwelijke genitale verminking (meisjesbesnijdenis), eer gerelateerd geweld (waaronder huwelijksdwang) en ouderenmishandeling.

Stappenplan meldcode huiselijk geweld

Een meldcode beschrijft in stappen wat bijvoorbeeld een arts, verpleegkundige of leraar moet doen. In het Basismodel meldcode is toegelicht welke 5 stappen in elk geval in de meldcode moeten staan.

Stap 1: in kaart brengen van signalen.

Stap 2: overleggen met een collega en eventueel raadplegen van het advies- en Meldpunt Kindermishandeling of het Steunpunt Huiselijk Geweld.

Stap 3: gesprek met de cliënt.

Stap 4: wegen van het geweld of de kindermishandeling.

Stap 5: beslissen: hulp organiseren of melden.

Dit stappenplan is een algemene schets. Bij signalen van eer gerelateerd geweld of van vrouwelijke genitale verminking, zijn soms aanvullende stappen nodig. Organisaties geven in hun eigen meldcode aan wie de stappen moet doorlopen. Bijvoorbeeld een leerkracht die huiselijk geweld heeft gesignaleerd of een schoolmaatschappelijk werker.

Meldcode verplichten

Het gebruik van een meldcode heeft effect. Professionals moeten daarom verplicht met een meldcode gaan werken als zij een signaal krijgen van huiselijk geweld. De ministerraad heeft ingestemd met het wetsvoorstel dat dit regelt.

In dit wetsvoorstel staat dat organisaties en professionals in 6 sectoren een meldcode moeten hebben: gezondheidszorg, onderwijs, kinderopvang, maatschappelijke ondersteuning, jeugdzorg en justitie.

Het wetsvoorstel is op 27 oktober 2011 aangeboden aan de Tweede Kamer. De wet treedt naar verwachting op 1 juli 2013 in werking.

Meldcode is geen meldplicht

Een verplichte meldcode is iets anders dan een meldplicht. Bij een meldplicht moet de professional zijn vermoeden van geweld melden bij andere instanties, bijvoorbeeld bij een Advies- en Meldpunt Kindermishandeling of Steunpunten Huiselijk Geweld. Die verplichting bestaat niet bij een meldcode. Door te werken met een meldcode blijft de beslissing om vermoedens van huiselijk geweld en kindermishandeling wel of niet te melden, berusten bij de professional. Het stappenplan van de meldcode biedt hem bij die afweging houvast.

Meer informatie over de [meldplicht en aangifteplicht bij seksueel misbruik in het onderwijs is te vinden in de vragen en antwoorden.](#)

Vrijwilligers en de meldcode

Als er sprake is van geweld in huiselijke kring, is het belangrijk om zo vroeg hulp in te schakelen om het geweld te stoppen. Dit is het werk van getrainde professionals. Vrijwilligers kunnen hun zorgen kenbaar maken aan een professional. In een vrijwilligersorganisatie waar geen professionals werken, kan de vrijwilliger advies vragen aan het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling of het Steunpunt Huiselijk Geweld.

Organisaties waar zowel professionals als vrijwilligers werken, kunnen in hun eigen meldcode aangeven wat vrijwilligers kunnen doen bij vermoedens van geweld in huiselijke kring. Dit zal verschillen naar soort vrijwilliger en organisatie.

Vrijwilligersorganisaties zijn niet verplicht een meldcode op te stellen. Wanneer ze op eigen initiatief een stappenplan opstellen, zoals bijvoorbeeld Scouting Overijssel, juicht het Rijk dit toe. Een stappenplan zorgt er voor dat vrijwilligers weten wat ze kunnen doen bij vermoedens van geweld in huiselijke kring. Ze blijven dan niet met hun zorgen zitten.

Toolkit meldcode: hulpmiddelen gebruik van de meldcode

Alleen het ontwikkelen van een meldcode is niet voldoende, hij moet ook worden gebruikt. Om professionals hierbij te helpen, is de toolkit meldcode beschikbaar. In de toolkit staan bijvoorbeeld checklists en opleidingen die professionals kunnen volgen.

De overheid stimuleert managers en professionals de verplichte meldcode in hun organisatie bekend te maken. Hiervoor biedt de toolkit meldcode onder andere een standaardpresentatie die zij kunnen geven, bijvoorbeeld tijdens een teamoverleg.

Overleg bij twijfel met de intern begeleider of er een melding moet worden gemaakt.

11. Omgaan met een schokkende gebeurtenis

Wanneer in de directe omgeving van een leerling zich een schokkende gebeurtenis voordoet is het belangrijk om hier goed op te reageren.

Voorbeelden van schokkende gebeurtenissen zijn:

- Opname van een gezinslid in het ziekenhuis
- Een ongeluk (met één van de gezinsleden)
- Scheiden van de ouders
- Overlijden van een dierbare
- Betrokkenheid van jeugdzorg in een gezin
- Anders ter beoordeling aan de leerkracht

Mogelijke reacties hierop van een kind

- Slapeloosheid
- Bedplassen
- Plotselinge gedragsverandering
- Minder sociale contacten; niet willen buiten spelen
- Minder interesse voor gezellige dingen
- Niet naar school willen of moeite met concentreren
- Angstgevoelens, schrikreacties of bang voor geluiden
- Huilen zonder aanleiding
- Somberheid of negatief zelfbeeld
- Verlies van vaardigheden of eetlust
- Klachten als buikpijn, hoofdpijn, etc.

Hoe te handelen?

Een schokkende gebeurtenis kan enorme impact hebben op een kind. Schat in hoe het gaat met het kind en probeer contact te houden met hem. Indien het gaat om een ernstige situatie meld dan de gebeurtenis bij de schooldirectie. Vooral wanneer het bij een ongeluk of overlijden ook impact heeft op andere kinderen of meerdere groepen in de school. Er is een protocol omgaan met schokkende gebeurtenis aanwezig op school.

Wat kun je als leerkracht doen?

- Laat een kind weten dat hij niet alleen staat
- Vertel dat andere kinderen misschien hetzelfde meemaken
- Neem het kind serieus in zijn belevingswereld en geeft het echte aandacht
- Laat het kind zo weinig mogelijk alleen, tenzij hij er zelf voor kiest, maar zorg dan dat iemand toch regelmatig even kijkt of het goed gaat
- Laat het kind zoveel mogelijk praten, tekenen brieven schrijven, etc. om te kunnen verwerken van gevoelens
- Pak wel zoveel mogelijk het vertrouwde ritme weer op
- Vertel dat hij verdriet mag hebben
- Stimuleer het zoeken van steun bij vertrouwde personen
- Maak met de kinderen in de klas een troostboekje door elk een blaadje te tekenen of te schrijven

12. Communicatie- en uitvoeringsplan gedragsprotocol

Op welke wijze communiceren of voeren wij deze werkwijze regelmatig uit naar leerlingen, ouders, medewerkers, TSO en hoe en wanneer stellen we bij:

Datum	Actie	Door	Voor/met
Begin schooljaar	Bijstellen gedragsprotocol en bijlagen in klassenmap	Directeur	leerkrachten
Begin schooljaar	Uitvoeren <u>Preventief</u> : pedagogisch jaarplan & leerlijn 7 gewoonten	leerkrachten	leerlingen
Begin schooljaar: Informatieavond voor ouders	Informeren ouders en leerlingen over gedragsprotocol	Directie/ leerkracht	Ouders/MR
Leiderschapsweken doorlopend	Uitvoeren pedagogisch jaarplan en leerlijn 7 gewoonten en gedrag, volgens planning	Leerkrachten /IB	leerlingen
Voor de herfstvakantie	Afnemen veiligheidsthermometer in groep 4 tot en met 8	Leerkrachten IB	leerlingen
Begin schooljaar	ruimten van de school voorzien van (bijgestelde) regels	leerkrachten	Leerkrachten leerlingen
Begin schooljaar	Informeren TSO over gedragsprotocol	Coordinator TSO	
Begin schooljaar	Aanpassingen opnemen in schoolgids	Directeur	
Doorlopend	Uitvoeren <u>Curatief</u> : stappenplannen primair of secundair bij situaties of incidenten, volgens het protocol gedrag en met behulp van de bijlagen	Leerkrachten En directie	Leerlingen en ouders
Doorlopend	Invullen incidentenregistratie bij alle voorkomende incidenten	Leerkrachten En directie	

13. Bijlagen bij gedragsprotocol

1. Gedragsplan
2. Incidenten rapport
3. Incidenten registratie
4. Checklist probleemgedrag
5. Checklist bij pesten
6. Internetprotocol en mobiele telefoon 5-8
7. Time out en afkoelformulier
8. Veiligheidsthermometer leerlingen 4-8
9. Checklist en activiteiten groepsfasen

Leerlijn 7 gewoonten en gedrag De Ontdekking

Pedagogisch jaarplan De Ontdekking

Jaarlijks bijgestelde schoolregels kleuterbouw en midden-/bovenbouw

Jaarlijks bijgestelde groepsregels kleuterbouw en midden-/bovenbouw